

Ha tudtam volna az elején, hogy ez mivel jár, lehet, hogy nem fogtam volna bele, de most már muszáj csinálni – mosolyog Jakab Béla, kányádi gazda és egyben a keresztúri szövetkezet vezetőtanácsi tagja, miközben körbevezet a faluszélen levő farmján.

Jakab Béla az a gazda, aki csillogó palota, luxusautók és egyéb flancolások helyett a mezőgazdasági támogatásokat valóban arra költi, amire kapja: visszafekteti a gazdaságába. A kollektív gazdaság kilencvenes években megvásárolt istállóépületére ma már rá sem lehet ismerni, hiszen folyamatosan újíttja.

A teheneknek van itt luxusa

– Mi éppen csak annyi pénzt vettünk ki, ami a család megélhetéséhez szükséges, a többit mind visszaforgattuk. Nem mondhatod azt, hogy most akkor hátradőlök, és 10 évig pihenek, mert

amikor megébredtél, a többiek már fényévnyi távolságban vannak előtted.

A farmon 60 állat lakik, van köztük 35 fejőstehén, 8 borjú, növendékek, és Samu, a jámbor bika. Ők azt a takarmányt eszik, amit a gazda és két segítsége, valamint legfőbb társa, a testvére gyűjtenek be a 45 hektárnyi saját és a körülbelül 20 hektárnyi rokonságtól, ismerősöktől átvett földterületről.

A felnőtt és fiatal marhák látogatásunkkor épp a falu csordájával „dolgoznak” a legelőn, csak a 8 boci és a villanypásztorral őrzött, osztrák eredetű Samu lustálkodik otthon. A borjakon látszik, hogy szeretve vannak, nyújtogatják a nyakukat a gazdának, kérik a simogatást.

Jól kiegészítik egymást

Megérkezik a traktorral Lehel, Béla tizennyolc évvel fiatalabb öccse. Épp a híg trágyát hordja ki a földekre.

– Mi Lehellel jól kiegészítjük egymást. Amikor született, már felnőtt voltam, még egy kicsit haragudtam is, de most már ő a legnagyobb segítségem – vallja be Béla. Én elkezdtem, s ő bekapcsolódott, belenőtt a gazdaságba. A mátkája is agrármérnököt végzett. Az én gyermekeim nem szeretik annyira a gazdálkodást, a fiam jó tanuló, a lányom és a feleségem inkább városban képzelel el az életet. Lehel nem szereti az ügyintézkést, azt én oldom meg.

A hígtrágya kihordása nem egy illatos elfoglaltság, fojtom vissza a lélegzetem, viszont ez a „finom, friss falusi levegő” kíméli a derekat. Elmondjuk, hogyan.

Mivel az emberi munkaerő véges, és hatvan állat alól jócskán van, amit kipucolni, Jakabék nem vasvillával, s lapáttal végzik, mint a régiek, hanem vízzel és hólapáttal. Általában minden nap lemossák az állatok alatt pajtát, de most két hete a szárazság miatt felhagytak ezzel – szabadkoznak.

Nem gondoltuk, hogy ilyen nehéz lesz

Jakab Béla közösségi embernek tartja magát, ezért is állt be a legelején a keresztúri szövetkezetbe. Azt mondja, nem gondolták az indításkor, hogy ilyen nehéz lesz. Amikor az előző, muzsnai feldolgozó csődbe ment, jött az ötlet, hogy Keresztúron van hagyománya a tejfeldolgozásnak, a gazdák alapítsanak szövetkezetet, és adják el a termékeiket.

Akkor úgy tűnt, hogy részletre megveszik a gyárat, a rendelkezésre álló gépekkel feldolgozzák a tejet, megy minden, mint a karikacsapás. Igen ám, de a hatóságok nem adtak addig működési engedélyt, amíg nem volt a szövetkezet nevén a gyár, a régi tulajdonos meg nem írta át, amíg nem volt teljesen kifizetve. Hitelt kellett felvenni a bankból. Aztán kiderült, hogy a berendezés is elavult, ómódi, nem lehet vele minőséget termelni, új gyártósort kellett beszerezni, azt is hitelből. A CBA lett volna a felvásárló, de kiderült, olyan keveset ad a termékért, hogy az önköltségi ár sem jön ki belőle.

Jött a tejkvóta felszabadulása, nagyobb volt a termelés, mint a kereslet, lement a tej ára. A politikusok az elején ott feszítettek az átadón, szóval támogatták a kezdeményezést, de amikor jöttek a nehézségek, senki sem állt mellénk – meséli a gazda.

A multi bármikor kivonulhat, a magánvállalkozó eladhatja a gyárat, ezért nekünk, székely gazdáknak igazából a szövetkezet az egyetlen hosszú távú esélyünk, amiben a méltóságunk is megmarad. Ezért reménykedünk, hogy talpra áll a gyár.

Van egy ördögi kör, amiből nehéz kilépni. Amikor van elég tej, akkor másnak is van, keveset adnak érte, amikor a piacon nincs, akkor nekünk sincs.

Be kellene állni egyenletes termelésre, ez nálunk még nehéz. Az állami és a helyi önkormányzati támogatás, ha csak kamatmentes kölcsön formájában is, jól jönne a gyárnak, sok száz embernek a megélhetéséhez járulna hozzá, mert nincs még egy vállalat, ami ennyi gazdának és alkalmazottnak biztosítana megélhetést a környéken.

A másik megoldás az lenne, ha kialakulna a helyi termelő-helyi feldolgozó-helyi vásárló lánc, s a vásárló nem csak a termék árát nézné, hanem azt is, hogy nálunk a tehén nem egy Holstein nevű gép, ami olyan tejet ad csak, mint a víz, nekünk a hazai rétekről „lelegelt”, egészséges, édes tejünk van – mondja Jakab Béla.

Jakab Béla 1969-ben beleszületett a gazdálkodásba, azóta is folytatja. Emellett nyolc falu erdésze, 1000 hektár erdő van a keze alatt. Kányádban az erdőtársulás elnöke, az erdészet vezetőtanácsi tagja, a keresztúri Nagy-Küküllő Mezőgazdasági Szövetkezet vezetőtanácsi tagja. Feleségével és két gyermekével székelyudvarhelyi tömbházlakásukban lakik, de a szíve-lelke szülőfalujában, Kányádban él.